

**Türk Dil Kurumu adına Genelsekreter Burdur Mebusu
İbrahim Necmi Dilmen'in nutku**

Yüce Ulusal Önderimiz,

Sayın arkadaşlarım,

Üçüncü Tarih Kongresi'nin açılışını, Türk Tarih Kurumu'nun kardeşi olan Türk Dil Kurumu adına kutlamakla seviniyorum.

Türk kültür kalkınması, tarih ve dil üzerindeki devrim hamleleriyle kendini göstermiştir. Bundan dolayıdır ki, Cumhuriyet devrinde tarih ve dil hareketleri, hep birbirinin ardınca ve birbirini tamamlayarak yürümüşür.

Tarih bilgilerinin kaynakları arasında dil belgeleri belki en önemli yeri tutar. Hele tarihin eski ve uzak devirlerindeki yaşayışlar üzerine edinilen bilgiler, ancak o devirlerden kalmış dil varlıkları üzerine dayanmaktadır. Nerede yazılı bir dil belgesi bulunursa, oranın tarihi aydınlanmış demektir. Hiyeroglifler çözülmeden eski Mısır'ın tarihi tanılanmamıştı. Çin ve Hint medeniyetlerinin geçmişlerini ancak onların eski yazılarıyla öğreniyoruz. Sümer ve Eti yazıları, Mezopotamya ile Ön Asya'nın eski tarihini aydınlattı.

Dilin geçmişini tanımakta da tarihin pek büyük bir rolü vardır. Bir dilin bugünkü durumu, nice yüz veya bin yıllardanberi sürüp gelen bir evrimde doğmuştur. O evrimi tanımak, o dili kullanan ulusun tarihini bilmekle olur.

Birbirlerini karşılıklı olarak ışıklandıran tarih ve dil, aynı zamanda da ulusal kültürün iki şah damarıdır. Bir ulus varlığının damgaları, ülküde, gelenekte ve dilde birliktir. Ulusal gelenekler, tarih yoluyla tanılır. Gelenek ve dil birlikleri de ülkü birliğini doğurur.

Ulusçuluk, halkçılık, lâyiklik ve devrimcilik ilkeleriyle doğmuş olan Türkiye Cumhuriyeti, yepyeni ve ileri kültür ülküsünü yurdumuzda ancak tarih ve dil yollarıyla kurabilirdi.

İşte bundan dolayıdır ki Büyük Kurtarıcı Atatürk, tarih ve dil devrimlerine en büyük önemi vermiş ve bu iki alandaki çalışmaları hep bir çizgi üzerinde yürütmüştü. Gene bundan dolayıdır ki kendi kutsal eliyle kurduğu Tarih ve Dil Kurumlarını her zaman birer öz evladı olarak tanımış, yaşadığı zamanda olduğu

gibi, hayata gözlerini kapadığı günlerde de bu yavrularını hiç hatırdan çıkarmamıştı.

Yüce Ulusal Önderimiz, Sevgili Cumhurbaşkanımız İ n ö n ü de, Türk kültürünün tarih ve dil yollarıyla elde edeceği gelişimi daha ilk günlerinden beri göz önünde tutmuştur. Geçen yıl Dördüncü Dil Kurultayı'nın ve bugün Üçüncü Tarih Kongresi'nin yüce hazurları ve yüksek himayeleriyle şeref bulması bunu gösterir.

Yeryüzünün ateşler içinde yandığı bu korkunç savaş günlerinde, yurdumuzda bilim ve kültür işleriyle uğraşabilmemiz de gene Yüce Cumhurbaşkanımızın ve Cumhuriyet hükümetimizin yüksek uyanıklığı ile elde edilebilmiş bir nimettir.

Bütün Türklüğün ümitleri, etrafında toplanmış olan o Büyük Başın, bu ezici uğraşmalar arasında bile, tarih, dil, kültür davaları üzerinde durması, bu işlerin ulusal varlığımızda ve yarıncı ilerlemelerimizde ne büyük önemi olduğunu açık açık gösterir.

Bugün yurt ölçüsünde toplanan kongre ve kurultayların, yarıncı barış dünyasında uluslararası bilim toplantıları şeklinde kurulacağını umuyoruz. O günlere erdiğimiz zaman, Türk tarihi ve Türk dili üzerindeki çalışmaların verimlerini bütün dünyaya tanıtmak en tatlı bir ödevimiz olacaktır.

Her günkü çalışma ateşi arasında belki genişliğini kolay ölçemediğimiz başarılar, başka yurtların bilginleri önüne serildiği zaman, bu kadar az zamanda ne geniş yol aldığımızı gösterecektir.

Kardeş Türk Tarih Kurumu'nun 1937 deki İkinci Kongresinden beri erdiği başarıları dinlerken, bu ümidin daha şimdiden göz önünde parladığını görmek sevinci yüreklerimizi doldurmuştur.

Sayın Kongreyi bu duygularla selâmlar, değerli konuşmalardan büyük verimler elde edilmesini dilerim.
